

Analysavdelningen
Enheten för samhälle och miljö
Linda Kaneryd
linda.kaneryd@energimyndigheten.se

Miljödepartementet
Klimatenheten
103 33 Stockholm

Yttrande avseende direktivförslagen i Europeiska kommissionens luftvårdspaket

Statens energimyndighet har i skrivelse, daterad 2013-03-05, beretts möjlighet att avge yttrande i rubricerat ärende.

Energimyndighetens ställningstaganden

- Energimyndigheten tillstyrker direktivförslagen som ges i Europeiska kommissionens luftvårdspaket.
- Energimyndigheten vill framhålla att man i implementeringen behöver säkerställa att försörjningstryggheten i energisystemet kan bevaras och att konkurrenskraften inte hotas.

Energimyndighetens synpunkter

Energimyndigheten välkomnar direktivförslagen som ges i Europeiska kommissionens luftvårdspaket. Då Energimyndigheten verkar för utvecklingen av ett ekologiskt hållbart energisystem är det av stor vikt att utsläppen till luft minskar till följd av energianvändningen. Förslagen i luftvårdspaketet är viktiga instrument för att minska de negativa effekterna av utsläppen till luft på både människors hälsa och miljö och kan bidra till att Sverige uppnår vissa miljö kvalitetsmål.

Energimyndigheten vill trycka på att man i förhandlingarna även behöver säkerställa att energisystemets försörjningstrygghet kan bevaras, att energipriserna hålls på en nivå som säkerställer konkurrenskraft samt att enskilda personer inte hamnar i en ekonomiskt utsatt situation till följd av sin energianvändning.

Vedeldning

Vedeldning ger upphov till hälso- och miljöproblem och utsläppen av partiklar och sot har en klimatpåverkan som är betydande. Av miljöskäl är det därför relevant att se över vedeldningen i Sverige. Samtidigt är eldning med ved viktigt ur ett energiperspektiv i Sverige. Ungefär 40 procent av alla småhus har tillgång till vedeldade fastbränslepannor och lokaleldstäder antingen som huvudsaklig uppvärmning eller i kombination med annan uppvärmning. Vedeldningens vikt ligger framförallt i att trygga energiförsörjningen i situationer med störningar i energiförsörjningen. Storskaliga värmeavbrott är sällsynta men kan likafullt

inträffa vid stora störningar i elförsörjningen, exempelvis vid omfattande vinterstormar. Att elda med ved är även en billig lösning för en del energikonsumenter, särskilt på landsbygden där många har tillgång till egen skog och ved. Vissa av dessa konsumenter kan få svårt att klara av högre energikostnader om inte eldning av ved får användas.

I dagens läge är inte effekterna av vedeldning på luftkvalitet i Sverige väl kartlagda. För att kunna utforma åtgärder för att minska utsläppen krävs ett bättre statistiskt underlag genom kartläggningar av pannbeståndet, både antalet fastbränslepannor och eldstäder men även typ, ålder och utbytestakt, samt förbättrade utsläppsinventeringar framförallt vad gäller sotutsläpp.

Medelstora förbränningsanläggningar

Begränsningen av utsläpp till luften av vissa luftföroreningar från medelstora förbränningsanläggningar (1-50 MW) kommer att påverka anläggningar som används bland annat till elproduktion och värmeproduktion för hushåll och industrin. Energimyndigheten anser att det är positivt att det en införs en reglering av utsläppen för den här kategorin av anläggningar då det tidigare har saknats. Dock bör effekterna av regleringen på det svenska energisystemet och för de enskilda företagen konsekvensutredas.

Energimyndigheten observerade att det i förslaget beskrivs att fastbränslepannor upp till 1MW omfattas av ekodesigndirektivet. Dock har ekodesignkraven ändrats till att endast omfatta pannor upp till 500kW. Det bör övervägas om omfattningen i direktivet för medelstora förbränningsanläggningar ska ändras från 1MW-50MW till att omfatta pannor med effekten 500 kW-50MW, så att alla anläggningar omfattas av lagkrav.

Ekodesignkrav för vedpannor och eldstäder

I oktober 2013 skickade kommissionen två förordningsförslag för omröstning för fastbränslepannor och rumsvärmare inom ekodesigndirektivet. Medlemsstaterna kunde inte enas om ett slutgiltigt förslag att rösta om och det var främst emissionskraven som skapade problem att enas om. En ny omröstning är planerad att genomföras i juli 2014.

Energimyndigheten vill påpeka att kraven väntas bli gällande 8 år efter att kraven beslutas, det vill säga 2022. Därefter gäller kraven produkter som sätts på marknaden, inte befintliga produkter. Produkter i värmesystem har ofta en lång livslängd (ca 15 år) och effekterna från ekodesignkrav kan därmed realiseras genom ökande effekter med start från och med 2024. Ekodesignförordningen kommer att innehålla skrivningar som tillåter nationella krav fram till dess att EU-kraven börjar gälla. För att uppfylla de krav som ställs till 2020 kan det krävas nationella krav för pannor till dess att EU-kraven träder i kraft.

I Sverige har en skärpning av Boverkets byggregler (BBR) gällande krav på fastbränslepannor avvaktat ekodesignkraven. Sverige har idag relativt sett låga emissionskrav på fastbränslepannor och endast (lätta) krav på kolmonoxid för kaminer. Energimyndigheten anser att skärpta BBR-krav både för kaminer och

pannor bör utvärderas och beaktas som åtgärder till dess att ekodesignkraven träder i kraft.

Ambitiösa mål för luftkvalitet bidrar till en harmoniserande reglering och produktmarknad inom EU. Idag kan olika ambitionsnivåer gällande luftkvalitet mellan medlemsstater inom EU observeras. Det har lett till stora skillnader i nationella krav vilket bidrar till en diversifierad marknad för produkter (t.ex. för fastbränslepannor) som har en påverkan på luftkvalitet. Den diversifierade EU-marknaden leder till ökade kostnader för företag som säljer produkter till flera länder inom EU. En ambitiös målsättning och efterföljande åtgärder bidrar också till att ge företag incitament till produktutveckling och innovationer inom en växande internationell marknad för grön teknik som ger lägre emissioner och förbättrad luftkvalitet. Energimyndigheten anser att det är viktigt för svenska företag att marknaden harmoniseras och att incitament att utvecklingen av produkter med låg miljöbelastning stimuleras.

Beslut i detta ärende har fattats av avdelningschefen Zofia Lublin. Därutöver har enhetscheferna Gustav Ebenå, Caroline Hellberg och Klaus Hammes deltagit i den slutgiltiga handläggningen. Föredragande har varit handläggaren Linda Kaneryd.

Zofia Lublin
Linda Kaneryd